

RECUNOAȘTERI ARHEOLOGICE EXECUTATE DE COLECTIVUL MUZEULUI DE ANTICHITĂȚI DIN IAȘI, ÎN ANUL 1953, ÎN CUPRINSUL MOLDOVEI

În 1953 activitatea arheologică a Muzeului de Antichități din Iași a constat cu deosebire în cercetări de suprafață, urmărindu-se completarea hărții arheologice a Moldovei, prin depistarea amănunțită a resturilor de viață antică din diferitele regiuni și prin determinarea obiectivelor arheologice mai importante pentru fiecare epocă. Această cercetare a început cu depresiunea Prutului mijlociu sau « Cîmpia Moldavă ». Paralel s-au efectuat recunoașteri și în Podișul central al Moldovei, care vor fi continuate și în anul următor.

Cercetarea depresiunii Prutului mijlociu s-a făcut pe zone: Iași și împrejurimi; valea Bahluiului; valea Jijiei; zona de contact a depresiunii cu podișul central al Moldovei sau « Coasta Iașilor ».

În total, în 1953, s-au făcut cercetări în 45 localități și s-au determinat, prin fragmentele ceramice și diferitele obiecte culese la suprafață, 117 puncte cu urme de așezări omenești din diferite epoci.

ORAȘUL IAȘI ȘI ÎMPREJURIMILE

I. Iași

a. Cartierul Abator.

1. — Fabrica de cărămidă: epoca migrațiilor, cultura Romen-Borșevo; epoca feudală (sec. XIII-XIV).
2. — Strada Vasile Lupu: epoca migrațiilor și epoca feudală.
3. — Aeroport: prima epocă a fierului și epoca feudală (sec. XVIII).

b. Cartierul Ciurchi.

La est de vechiul cimitir evreesc: neoliticul precucutenian, epoca migrațiilor, cultura Romen-Borșevo, epoca feudală (sec. XVIII).

c. Cartierul Copou.

1. — Podgoria, pe Dealul În lungul Vintului zis și La Ceairul lui Pereț, pe terasa medie a Bahluiului: paleolitic, epoca bronzului (variantea tîrzie a culturii Monteoru), prima epocă a fierului (cultura Noua), epoca migrațiilor.
2. — La Groapa lui Vodă, pe șesul Cacainei: prima epocă a fierului, cultura Romen-Borșevo, epoca feudală (sec. XV—XVIII).

d. *Cartierul Păcurari.*

Via Teodorescu: neoliticul Cucuteni B, epoca migrațiilor.

II. *Holboca (r. Iași)*

1. — Locul « Peste iaz », pe clina nordică a Dealului « la Covaș », către malul iazului Baloș: prima epocă a fierului (cultura Noua); epoca feudală (sec. XIII—XIV).

2. — Terasa joasă a Bahluiului, în fața cantonului 281: ceramică primitivă atipică nedeterminată.

III. *Șorogari (r. Iași)*

1. — Bariera Șorogari: sfârșitul neoliticului, cultura Gorodsk, epoca feudală.

2. — Valea Cacainei, pe poala dealului Șorogari, lângă cărarea ce duce spre sat; epoca feudală.

3. — Dealul Șorogari, Gospodăria de Stat: microlite neolitice vechi, neoliticul Cucuteni A; epoca feudală (sec. XVIII).

IV. *Vinători (Capul Dealului) (r. Iași)*

Dealul Frasinului, la 2 km nord de sat, în fața pirăului La Budăi: neoliticul Cucuteni B.

V. *Uricani (r. Iași)*

1. — Vatra satului: prima epocă a fierului.

2. — La nord de cimitir: epoca migrațiilor și epoca feudală (sec. XVIII).

3. — Dealul Uricanilor, pe sprinceană nordică: cultura Gorodsk de la sfârșitul neoliticului.

4. — Dealul Uricanilor, pe poala estică, în dreptul cantonului C.F.R.: fragmente primitive nedeterminate.

VI. *Brătuleni (r. Iași)*

În aluviunile tăiate de Bahlui, în marginea de NE a satului: neolitic, Cucuteni A; cultura Gorodsk; epoca migrațiilor; cultura Romen-Borșevo; epoca feudală (sec. XVIII).

· VALEA BAHLUIULUI ·

VII. *Cogeasca Nouă (Slobozia, r. Iași)*

1. — Pe terasa stângă a Bahluiului, pe poala sudică a dealului Totirlacu, la locul numit Damian: neoliticul culturilor Criș, Cucuteni A și B; prima epocă a fierului (cultura Noua); epoca migrațiilor.

2. — Movila din dreptul pirăului Vătăvoaiei, pe terasa inferioară stângă a Bahluiului: neoliticul Cucuteni A și B; prima epocă a fierului și epoca feudală (sec. XVIII).

VIII. *Podul Iloaii (r. Tg. Frumos)*

1. — Locul La Coșere, 2 km vest de târg, pe terasa stângă a Bahluiului: epoca bronzului (variantea tîrzie Monteoru); prima epocă a fierului; epoca migrațiilor.

2. — Terasa stingă a Bahluiului, la 2 km vest de tirg, în dreptul cantonului C.F.R.: neolitic precucutenian; neoliticul Cucuteni A; prima epocă a fierului (cultura Noua); cultura Romen-Borșevo; epoca feudală.

3. — Pe terasa stingă a Bahluiului, la gura pârâului «La ritul porcului», deasupra bulgăriilor: neoliticul Cucuteni B și epoca feudală.

IX. *Sîrca* (r. Tg. Frumos)

Deasupra satului Budăi (Frinchești), pe locul La Lutărie: paleolitic tîrziu și prima epocă a fierului.

X. *Scobilțeni* (r. Tg. Frumos)

Marginea de sud-vest a satului, pe poala dealului Budău, către iazul Scobilțenilor: neolitic Cucuteni A și B; prima epocă a fierului; epoca migrațiilor; epoca feudală (sec. XVIII).

XI. *Spinoasa* (r. Tg. Frumos)

1. — Pe terasa dreaptă superioară a Bahluiului, la locul numit «Pe Huc», în dreptul dealului Trestianul, 3 km NV de gara Spinoasa: neolitic Cucuteni A.

2. — Panta estică a dealului Spinoasei, 2,5 km NV de gara Spinoasa, la gura unei viituri săpate în marginea drumului spre Belcești: neolitic Cucuteni A; prima epocă a fierului; epoca migrațiilor; cultura Romen-Borșevo; epoca feudală.

3. — Panta estică a dealului Spinoasei, la 2 km NV de stația C.F.R., pe conul de dejecție al unui torent: prima epocă a fierului și epoca feudală.

4. — La movila tăiată de linia ferată și pe terasa inferioară a Bahluiului, 3 km NV de gară: epoca migrațiilor și epoca feudală.

5. — Prelungirea terasei inferioare a Bahluiului, tăiată de linia ferată sub forma unei mobile plate, la 6 m N de gară; prima epocă a fierului; epoca migrațiilor; epoca feudală (sec. XVII).

6. — Poala estică a dealului Catarg, în săpătura șanțului mare, la sud de stația C.F.R.: paleolitic, iar în restul nordic al șanțului, neolitic Cucuteni A; prima epocă a fierului și epoca migrațiilor.

7. — La jumătatea distanței Spinoasa-Belcești, în rîpa din marginea drumului: prima epocă a fierului și epoca feudală (sec. XVIII).

XII *Belcești* (r. Hîrlău)

1. — Siliștea Mircea, 2 km vest de Belcești: epoca feudală.

2. — Dealul din dreptul cartierului Văleni, între vii: neolitic Cucuteni B.

3. — La locul numit Pe Odaie, la 1,5 km NV de satul Polieni, lingă iaz: neolitic Cucuteni A; prima epocă a fierului (Noua) și epoca feudală.

4. — Botul nordic al dealului din dreptul Văii Morii, 2 km SE de Belcești, pe locul numit «La Scarchi»: neolitic Cucuteni A și B.

5. — La 500 m vest de Dealul Scarchilor, peste pîriul Morii, sus pe podiș: epoca migrațiilor și epoca feudală (sec. XIII—XIV și XVII).

6. — Pe creasta Dealului Bosie, pe terasa superioară dreaptă a Bahluiului: fragmente ceramice insuficient determinate, unele datînd, poate, din prima epocă a fierului, altele probabil, din epoca migrațiilor.

XIII. *Bădeni (r. Hirlău)*

1. — Movila Grădiștea de pe dealul Grădiștii: paleolitic; neolitic precucutenian, epoca migrațiilor; epoca feudală (sec. XVII).
2. — Dealul Țelina, 2 km SV de movila Grădiștea: neolitic Cucuteni A; epoca feudală (sec. XVIII).
3. — Dealul Vișinului: neolitic Cucuteni A.
4. — Dealul Grădiștea, ripa dinspre iazul Strimbul: paleolitic Cucuteni A, epoca feudală (sec. XVII—XVIII).

XIV. *Văscani (com. Bărbățești, r. Hirlău)*

Marginea sudică a satului, în lutărie: neolitic Cucuteni A.

XV. *Hirlău (r. Hirlău)*

1. — Cărămidăria din SV târgului, pe terasa inferioară a Bahluiului: epoca migrațiilor și epoca feudală.
2. — Curtea Domnească: ceramică din epoca feudală.
3. — Dealul Gurguieta, 3 km NE de târg: paleolitic.

XVI. *Pircovaci (r. Hirlău)*

1. — La podul din mijlocul satului, pe terasa inferioară a Bahluiului: prima epocă a fierului.
2. — La Siliștea Singeap, pe dealul Singeap: epoca feudală.
3. — Dealul Cetate, pe locul La Cetățuia Pircovaci: epoca feudală (sec. XVII—XVIII).

XVII. *Bogonos (r. Iași)*

Dealul din Mijloc, pe fundul văii Bogonos, 4 km N de satul Bogonos: neolitic Cucuteni B și prima epocă a fierului (cultura Noua).

XVIII. *Hodora (r. Iași)*

1. — Dealul Morii, la movilă: paleolitic; neolitic Cucuteni B; cultura Gorodsk; elemente nesigure din prima epocă a fierului, epoca feudală.
2. — Dealul Morii, ripa nord-vestică: neolitic Cucuteni A și B; epoca feudală (sec. XVIII).
3. — Dealul Calafat: neolitic Cucuteni A și B; epoca migrațiilor.
4. — Movila de pe dealul Calafat: epoca migrațiilor; epoca feudală (sec. XVIII).
5. — Terasa medie a Bahluiului, în dreptul viilor, 2 km sud de dealul Calafat; epoca migrațiilor.
6. — Vatra satului Hodora: neolitic Cucuteni A.
7. — La jumătatea distanței Hodora-Belcești, pe șesul Bahluiului, într-o lutărie lângă drum: epoca feudală (sec. XVIII).

XIX. Lețcani (r. Iași)

1. — Marginea estică a satului, pe terasa inferioară a Bahluiului: elemente neolitice aparținând, poate, culturii Criș; neolitic Cucuteni B: epoca migrațiilor; epoca feudală (sec. XVII—XVIII).

2. — Marginea sud-vestică a satului: neolitic Criș; prima epocă a fierului.

3. — În dosul bisericii satului: ceramică liniară neolitică; neolitic Cucuteni B; cultura Romen-Borșevo din epoca migrațiilor.

XX. Slobozia-Lețcani (Cogeasca Nouă, r. Iași)

1. — Terasa joasă de-a lungul liniei ferate, în fundul curților din dosul gării Cucuteni: neolitic Cucuteni B.

2. — Marginea de vest a satului, pe terasa inferioară a Bahluiului, pe locul La Lutărie: prima epocă a fierului (cultura Noua).

XXI. Capul Dealului (Vulturul, r. Iași)

1. — Hîrtopul Ghindei, la nord de Dealul Bursucăriei, 4 km vest de sat: prima epocă a fierului, cultura Romen-Borșevo (elemente nesigure); epoca feudală (sec. XIII—XIV).

2. — Marginea vestică a Dealului Bursucăriei; prima epocă a fierului.

XXII. Tăutești (r. Iași)

Hîrtopul Lingurarului, în marginea de NV a pădurii Mirzeștii: neolitic Cucuteni B; prima epocă a fierului (Noua); epoca feudală (sec. XVIII).

XXIII. Cuza-Vodă (r. Iași)

Valea Șipotețului, 3 km nord de sat: prima epocă a fierului; epoca migrațiilor; cultura Romen-Borșevo; epoca feudală (sec. XIV—XV).

XXIV. Rusenii Noi (r. Iași)

1. — Pe Valea Satului, în marginea nordică a satului: prima epocă a fierului (Noua); epoca migrațiilor.

2. — Fundul Văii Satului, în marginea sudică a pădurii Rediul Aldei: neolitic Cucuteni A (elemente nesigure); prima epocă a fierului.

VALEA JIJIEI

XXV. Potîngeni (r. Iași)

«La Arie», pe clina dealului din sud-estul satului: epoca migrațiilor.

XXVI. Movileni (r. Iași)

Clina estică a dealului Sbant: neolitic Cucuteni B.

XXVII. *Botoșani* (r. *Botoșani*)

Pirăul Luizoiaia, 3 km nord-vest de oraș: cultura Gorodsk; epoca migrațiilor și epoca feudală (sec. XVII).

XXVIII. *Popricani* (r. *Iași*)

1. — Dealul lui Humă, pe valea pirăului Neagra, 3,5 km est de sat: epoca migrațiilor.

2. — Ciriteiul Mic, pe valea Negrei, la gura văii «La Plop» pe terasa joasă a pirăului: neolitic Cucuteni A; prima epocă a fierului; cultura Romen-Borșevo.

3. — Poala vestică a dealului Rusului, pe pirăul Neagra: cultura Romen-Borșevo (elemente incerte).

4. — Coasta Ciriteilor, pe poala sudică a Dealului Rusului: prima epocă a fierului; epoca migrațiilor; epoca feudală.

XXIX. *Vlădeni* (r. *Iași*)

1. — Movila Boroșoaiei, la locul numit «Pe Scruntar», 2 km vest de sat: paleolitic; prima epocă a fierului și epoca feudală (sec. XV—XVI).

2. — La 1 km sud-est de sat, pe ogoarele dinspre «Movila Gării» de pe terasa inferioară a Jijiei: prima epocă a fierului și epoca feudală.

3. — Movila Gării, deasupra nisipurilor din terasa inferioară a Jijiei: paleolitic.

4. — La 1 km nord-est de sat, pe tăpșanul de pe malul iazului, între bulgării: neolitic Cucuteni A; epoca migrațiilor și epoca feudală.

XXX. *Gropnița* (r. *Iași*)

1. — Terasa inferioară dintre Dealul Viei și Dealul la Cruce, în marginea de sud-est a satului: prima epocă a fierului; epoca migrațiilor și epoca feudală.

2. — Via lui Roibu, pe Dealul Viei, la nord-vest de satul Gropnița: neolitic Cucuteni A.

XXXI. *Mălăiești* (r. *Iași*)

Marginea sudică a satului, pe terasa inferioară a Jijioarei: neolitic Cucuteni A; epoca migrațiilor și epoca feudală.

XXXII. *Bulbucani* (r. *Iași*)

Valea Boziana, pe pirăul Boziana: prima epocă a fierului cu cenușare (*zolniki*) și elemente de cultură Noua; epoca migrațiilor și epoca feudală.

COASTA IAȘILOR

XXXIII. *Lunca Ciurei* (r. *Iași*)

1. — Marginea nordică a satului, pe terasa inferioară a Nicolinei, ușor înclinată spre șesul Tinoasa: prima epocă a fierului; epoca migrațiilor; epoca feudală.

2. — Panta de SV a dealului lui Vodă: epoca feudală (sec. XVI—XVII).

XXXIV. *Ciurbești (r. Iași)*

1. — Pe Valea Bobocului, la locul numit La Răchite, 3 km SSV de sat: prima epocă a fierului și epoca feudală (sec. XV—XVI).

2. — Malul Iazului, 1 km sud de sat: ceramică liniară neolitică; epoca feudală (sec. XVIII).

3. — La Prisacă, pe Valea Prisăcii, 2 km sud-vest de sat: epoca feudală (sec. XIV—XV).

4. — Dealul din fața Prisăcii, zis și dealul Recea: neolitic Criș; epoca feudală.

5. — Fundul Văii La Prisacă, pe Valea Recea: epoca feudală (sec. XVII—XVIII).

6. — Dealul Birca, panta nord-estică: prima epocă a fierului și epoca feudală.

7. — Dealul Birca, pe clina nordică, 2 km sud de sat, lângă Rediu: neolitic Cucuteni A (ceramică ornamentată cu benzi înguste pictate); epoca a doua a fierului.

8. — Dealul Iezăreni, pe panta vestică către Valea Surdei, 2 km vest de sat: prima epocă a fierului, epoca migrațiilor, epoca feudală (sec. XVIII).

XXXV. *Cornești (r. Iași)*

1. — Dealul Cotomănoaiei, în fața Dealului Iezăreni, 2,5 km nord-est de sat; epoca migrațiilor.

2. — La 1 km nord-est de sat, pe pirăul Boghia: epoca migrațiilor și epoca feudală.

3. — Marginea estică a satului: prima epocă a fierului.

XXXVI. *Iezăreni (r. Iași)*

1. — Pe Valea Ursului, la podețul din fața fermei Iezăreni: prima epocă a fierului și epoca migrațiilor.

2. — Poala sudică a dealului Nucului, în dreptul fântinii, la 1,5 km nord-est de sat: prima epocă a fierului, epoca migrațiilor și epoca feudală.

XXXVII. *Popești (r. Tg. Frumos)*

Marginea de nord-est a satului, către iaz, la locul În Sărături: neolitic Criș; prima epocă a fierului (cultura Noua); epoca migrațiilor și epoca feudală.

XXXVIII. *Doroșcani (r. Tg. Frumos)*

1. — Siliștea Doroșcanii Vechi, lângă drum, la Fintina Cazacului, pe terasa inferioară degradată: neolitic Criș; epoca feudală (sec. XIII-XIV, XVII—XVIII).

2. — Vatra satului Doroșcanii Noi, pe aceeași terasă: neolitic Cucuteni; prima epocă a fierului, epoca migrațiilor și epoca feudală.

PODIȘUL CENTRAL AL MOLDOVEI

XXXIX. *Boroșești (r. Iași)*

1. — Clina sudică a Dealului Boroșești, către ținț: neolitic Cucuteni A.
2. — Rîpa vestică a Dealului Boroșești, spre satul Lunca: prima epocă a fierului.
3. — Pe Virful Cujbei, la est de satul Lunca Ratoșului: cultura Gorodsk de la sfîrșitul neoliticului.
4. — Rîpa nordică a dealului Boroșești, la locul numit La Picior: epoca migrațiilor.

XL. *Lunca Ratoșului (r. Iași)*

În vatra satului : epoca feudală.

XLI. *Bîrnova (r. Iași)*

Poiana Schitului, pe valea pîrăului Rebricea, 4 km sud de Spitalul Bîrnova: epoca feudală.

XLII. *Doljești (r. Roman)*

1. — Vatra satului, în ograda locuitorului Gh. Niță, la 0,40 m adîncime, s-a descoperit, în mod izolat, un topor neolitic plat, de silex alb, cioplit, avînd numai tăișul șlefuit pe ambele fețe.

2. — La VSV de sat, pe malul stîng al pîrăului Lisca, la locul numit La Dănilă, pe ogoarele locuitorilor I. Gribincea și Gh. Cîmonghel: prima epocă a fierului.

3. — La sud de sat, pe botul de deal ce se pierde în lunca Siretului, pe proprietatea gospodăriei colective, în dreapta șoselei Doljești-Rotunda: epoca migrațiilor și epoca feudală.

4. — La est de șoseaua Doljești-Rotunda, pe promontoriul cuprins între pîriul Albiia și șosea, pe ogorul locuitorului C. Bălăucă din Rotunda: ceramică și teracote din epoca feudală.

XLIII. *Negrești (r. Negrești)*

Lîngă moara din marginea de vest a țințului: neolitic Cucuteni A (ceramică pictată cu benzi înguste).

XLIV. *Scheia (r. Negrești)*

La Humărie: neolitic Cucuteni A (ceramică pictată cu benzi înguste).

XLV. *Dănești, (r. Codăești)*

1. — Dealul Zarea Rîșcanilor, pe coama Dealului, într-o ușoară depresiune: neolitic Cucuteni A.

2. — Dealul Zarea Rișcanilor, pe prelungirea dealului spre sat, la 3—400 m de sat, în punctul numit La Meri: prima și a doua epocă a fierului (4 monede dacice); epoca migrațiilor.

Cercetările arheologice menționate au fost făcute de prof. N. Zaharia (punctele 1—41), asistent Dinu C. Marin (punctul 42), cercetător Florescu Adrian (punctele 43—44) și conferențiar universitar M. Petrescu — Dimbovița (punctul 45).

N. ZAHARIA

РАЗВЕДОЧНЫЕ РАБОТЫ КОЛЛЕКТИВА ЯССКОГО МУЗЕЯ ДРЕВНОСТЕЙ В 1953 ГОДУ В МОЛДАВИИ

(КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ)

Произведенные за последние годы в Яссах археологические раскопки выдвинули ряд важных задач, которые в свою очередь привели к целому ряду поверхностных исследований в целях вскрытия новых поселений.

Разведочные работы такого рода были произведены в 1953 г. в 45 местностях; керамическими фрагментами и различными найденными на поверхности предметами было выявлено 117 пунктов со следами человеческих поселений, начиная с эпохи палеолита и кончая полным расцветом феодальной эпохи. Среди этих открытий следует отметить находки, относящиеся к неолитической эпохе культуры Криш и линейной культуре. Большое значение имеют также и материалы, обнаруженные в различных пунктах с остатками обитаний, отчасти, схожими с культурой Ромен-Боршево.

RECONNAISSANCES ARCHÉOLOGIQUES EFFECTUÉES EN MOLDAVIE, EN 1953, PAR LE COLLECTIF DU MUSÉE DES ANTIQUITÉS DE JASSY

(RÉSUMÉ)

Les fouilles archéologiques entreprises au cours de ces dernières années dans la région de Jassy ont suscité un nombre de problèmes importants. Une série de recherches à la surface du sol s'ensuivirent en vue de découvrir de nouveaux établissements datant des mêmes époques.

Au cours de l'année 1953, des recherches ont été entreprises dans 45 localités. Grâce aux tessons céramiques et aux différents objets découverts à la surface du sol, on a pu déterminer, en 117 points, des vestiges d'habitation humaine allant de l'époque paléolithique jusqu'en pleine époque féodale. Parmi ces découvertes, dignes d'être mentionnées sont celles qui datent de l'époque néolithique en se rattachant à la culture Criș et à celle de la céramique linéaire. Le matériel découvert dans différents points où l'on a trouvé des traces d'habitation, offrant quelques similitudes avec les traces de la culture Romen-Borșevo, est également intéressant.

